

Vi har ikke en chance for at blive gamle

De kommer fra hele verden for at se dagcentret i Vejen, der drives af pensionisterne selv og som hvert år har overskud

● Knudepunkt« – det betyder stedet, hvor veje mødes. Eller knuderne løses. »Knudepunktet« i Vejen er noget helt specielt: Et dagcenter for pensionister. Det lyder måske ikke så spændende, men som en næsten 80-årig, som kommer der hver eneste dag, udtrykte det: »Det hus er rent trylleri. Alle, der kommer her, bliver som 17-årige igen. Og det er ikke så lidt af en oplevelse, når man troede, man var ældgammel, affældig, færdig. Men kig dig rundt. Her er kun 17-årige glade og friske folk. Selvom flere bliver kørt hertil og kun færdes med krykker eller i rullestol.«

Han havde ret, den glade 79-årige. I det store, moder-

Hele centerrådet var der ikke. Man manglede to. Men her er fra venstre: Esther Habekost, formanden Christian O. Jensen, den daglige leder, Tove Gæmelke, personalerepræsentanten, køkkenleder Jonna Eggert, Johannes Lyngsø og næstformanden, Selma Andersen. Foto: Claus Fisker.

Knudepunkter

- Der er brugerbetaling. Alle materialer, man benytter, betales.
- Alle, der ønsker det, hentes i liftbus. Det koster 7 kr., uanset hvor man bor. Knudepunktet afregner forskellen. På et år bliver det 225.000 kr.
- Den ældste, der kommer i Knudepunktet, er 92. »Men det kan godt være, der er én, som er ældre. Vi taler sjældent alder her. Og vi registrerer ikke.«
- Man kan låne Knudepunktet, men ikke til religiøse og politiske møder. Ej heller til banko.
- Der fremstilles mange smukke ting, brudekister f.eks., og Knudepunktet har sin egen butik, der drives af pensionisterne.
- Der er 10 fastansatte, deraf fire på deltid.
- Dagcentret er åbent lørdag-søndag, for det kan være ensomme dage. Men i weekenderne er der intet personale.

ne »Knudepunkt« er der en stemning og glæde, som ikke undgår at smitte af, så snart man er inden for døren. Fra det store, overdækkede torv ser man livlig aktivitet, hyggesnak og harmoni. Alle døre står åbne.

Ikke mærkeligt, at de kommer fra hele verden for at se det revolutionerende hus. For en revolution er det. En succes, som ikke alle troede på for fem år siden.

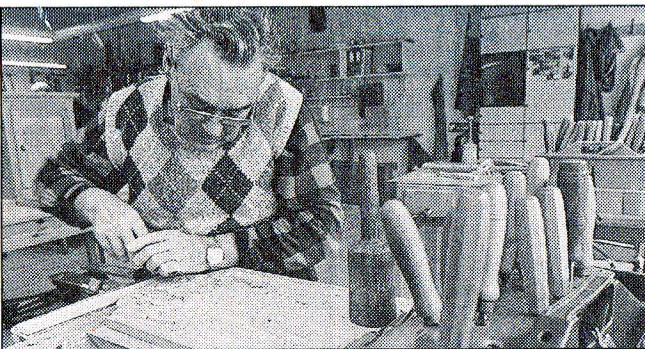
Det ny i dette dagcenter er, at kommunen byggede det rå hus og sagde: »Værsgod, her er et hus. Giv det liv.« Pensionisterne driver det selv. På femte år. Og det går mere end godt. Diskussionerne før starten var varme nok, og nogle var overbeviste om, at det aldrig ville gå. Til driften af huset, der dagligt kan rumme et par hundrede (og gør det), var afsat tre millioner. Modstanderne sagde hånligt: »Alene det viser jo den manglende jordforbindelse. Så billigt kan det i hvert fald ikke drives.«

En pose penge

Men man gjorde regning uden de gamle og svage, pensionisterne, der var blevet betroet en pose penge til at drive huset for. Pengene mere end slog til. Selvom der er gået fem år, bruger man stadig ikke alle tre millioner. Man regner med et overskud i år på 300.000 kr.

»Og politikere er jo politikere. Derfor har de også prøvet at skære i rammebevillingen, men den gik ikke. Vi sendte dem blot de gamle udtalelser om, at beløbet var alt for lille og et tegn på, hvor urealistisk det hele var. Det er jo ingen kommunal sandkasse dette her,« siger et medlem af Centerrådet.

Centret ledes af Centerrådet. Formand er Christian Ø.

Der spilles, kort, skak, billard, og der er mulighed for at bruge sine kræfter på lige det, man har lyst til. Man skal bare sige til, så åbner mulighederne sig. Her er hyggeligt og muntert som på et torv ... uden turister. Foto: Claus Fisker.

Jensen, 67-årig arbejdsmand og fagforeningskasserer, som har problemer med øjnene. Han har en 60.-del af synet. Næstformand er Selma Andersen, 76 år og landmandskone og familievejleder. Hun var første pige i Gesten Sogneråd og Ribe Amtsråd. Kasserer: Tage Horn, 66, tidligere postbud. Øvrige medlemmer: Johannes Lyngsø, 79, tidligere arbejdsmand, træskomager og portner, Aage Mortensen, 73, der har haft gartneri, Esther Habekost, 69, der har arbejdet på fabrik og Paula Christensen, 73, syerske og blomsterbinder. Centerlederen, 34-årige Tove Gæmelke, sidder også i rådet sammen med en personalerepræsentant.

Der er plads til omkring 200 i »Knudepunktet«, men til

sidste generalforsamling mødte 246.

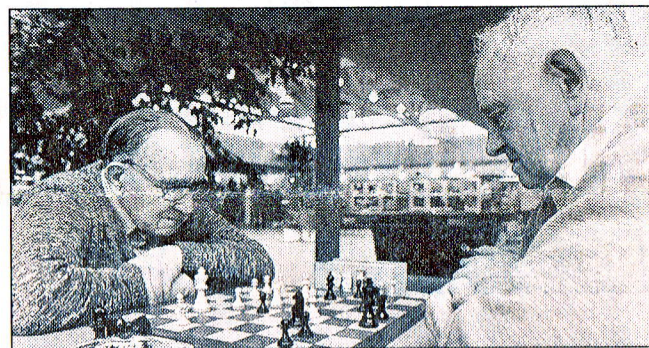
Her spinkes

Der foregår en masse i det glade Vejen-hus. I en afslappet atmosfære. Der er omkring 30 forskellige aktiviteter fra bogbinding, stenslibning, bagning til husorkester, blomsterbinding og engelsk. Kun ni af aktiviteterne ledes af personalet.

Det er brugerne, der bestemmer, og hver måned vælges et lille hold til at lede det, der skal ske, ud over de faste ting i den måned.

»Hvordan bærer I jer ad med at holde udgifterne i tømme?«

Formanden, Christian Ø. Jensen, starter på forklaringen, men flere supplerer: »Vi

betaler selv materialerne, og vi bruger utraditionelle metoder. Tingene behøver ikke at koste. Da haven skulle anlægges, kunne vi godt se, at det blev dyrt. Derfor foreslog vi kommunen, at de såede græsset, så skulle vi nok selv sørge for planter, træer og blomster. Der blev udpeget 20 bede-formænd. Det var byrådsmedlemmer og andre, og så mødte alle op med buske og træer hjemmefra. Det kostede ingenting, og dagen var en festdag, vi sent glemmer.

Vi ville også gerne have video-optager-grej, men det kostede 37.000 kr., og det var en stor mundfuld. Vi skulle have bygget et udhus. Det gjorde vi så selv. Kommunen betalte kun materialerne. Det blev en besparelse på 36.000 kr. De sidste 1000 kr. tog vi

fra driften, og nu optager vi alle fester, alt spændende, på video, og vi har masser af glæde af det.«

Borgmester-dans

»Hvor kommer freden og roen fra?«

»Det skyldes nok, at vi har det godt, og at vi er stolte af, at vi får det hele til at fungere. Men vi har også skrappe regler. Vi vil ikke have drikkeri. Det er tilladt at tage en øl om formiddagen og en om eftermiddagen. Ikke mere. Undtagen, når vi har fester. Vi må også godt have de klare dråber med. Og vi er gode til at feste. Og gør det billigt. Det koster 25 kr., som går til kaffe, kage, underholdning og musik. I øvrigt er alting billigt også i det daglige. En kop kaffe koster en krone og et

stykke godt smørrebrød 4,50 kr. Vil man have varm mad betaler man 29,50 for to retter.

Ved en fest fornyligt tjente vi i øvrigt penge ved at lade damer, der ville danse med borgmesteren, betale for det. Fem kroner. Hvor får man en borgmester-dans til den pris? Socialinspektøren ville også godt yde sit bidrag, sagde han. Det var OK, svarede vi. »Du skal betale to kroner for hver dans, du får.« Jo, humøret fejler ingenting. De betalte danse gav 490 kr.«

Verdenssucces

»Kan succesen måles?«

»Ja, men hvordan? Mange af os lever længere, efter at Knudepunktet er kommet. Mindst. En plads på et plejehjem koster 300.000 kr. om året. Hvem kan afgøre, hvor mange af dem vi sparer? Og hvem kan give en pris på alle de knus, der gives her hver eneste dag? Nej, dette hus er ubetaleligt.«

»I har mange gæster?«

»Og vi er glade for dem. Her kommer ministre og gør store øjne. Der kommer svenskere, nordmænd, russere, japanere. Vi havde 70 fra Askov Højskole. De kom fra 22 forskellige lande, og det var morsomt. For fælles for dem alle var, at de talte udmærket dansk. Vi har haft folk fra Estland og Letland og fem hviderussere, og det er selvfølgelig en stor glæde, at ideen med brugerstyring er begyndt at brede sig rundt om i Danmark.

Det er også bare sagen. Vi har to valgsprog her på stedet: »Aldrig for gammel til at lære noget nyt.« og »Aldrig færdig – altid på vej.« Og det er rigtigt. Vi har her i Vejen faktisk ikke en chance for at blive gamle.«